

Kutsupohjaisen joukkoliikenteen mahdollisuudet
maaseutumaisessa ympäristössä, Pilotti Mäntsälä

Hanke lyhyesti

Mäntsälä haluaa mahdollistaa palveluiden saavutettavuuden yhä useammalle kuntalaisille ja tarjota yhteydet kunnan kyläkeskusten ja kirkonkylän välillä. Aukkaat ovat myös toivoneet asiointiliikennettä kylistä kirkonkylälle. Hankkeessa selvitetään, millainen asiointiliikenne on toimivaa matkustajien näkökulmasta ja miten ja millaisilla resursseilla se on toteutettavissa.

Tarkoituksena on selvittää, miten maaseutumaisessa ympäristössä toimiva asiointiliikenteen palvelu täydentäisi parhaiten nykyistä joukkoliikenteen tarjontaa ja olisi riittävän ketterä ja muokattavissa erilaisiin kylä- ja liikkujatarpeisiin nähden.

Työtä varten perustettiin ohjausryhmä, johon kuuluivat:

- Vesa Gummerus, kuntakehitysjohtaja, Mäntsälä
- Elina Lämsä, liikenne- ja ilmastoasiantuntija, Mäntsälä
- Kristina Lindsten, kuljetussihteeri, Mäntsälä
- Matleena Kujala, Traficom
- Vili Lehtinen, joukkoliikenteen asiantuntija, Movili Oy

Työ aloitettiin keväällä 2025 ja se valmistui joulukuussa 2025. Työssä haastateltiin ja osallistettiin asukkaita ja sidosryhmiä, mm. Uudenmaan ELY-keskuksesta. Hankkeen aikana järjestettiin kaksi pilotointipäivää, joiden aikana testattiin palvelukonseptia.

Hankkeen lopputuloksena syntyi palvelukonsepti kylien joukkoliikenteelle. Konsepti on suunniteltu siten, että se voidaan toteuttaa joko kouluautoja hyödyntäen tai erillisenä hankintana. Toteutustavasta riippuen konseptia voidaan lähteä toteuttamaan kysynnän perusteella alue kerrallaan.

Varsinaisen palvelukonseptin lisäksi hankkeen aikana tunnistettiin myös muita joukkoliikenteen kehittämistoimenpiteitä.

Mäntsälän kunta on saanut työlle Traficomien Liikkumisen ohjauksen valtionavustusta vuodelle 2025.

Nykytila

Avoin joukkoliikenne

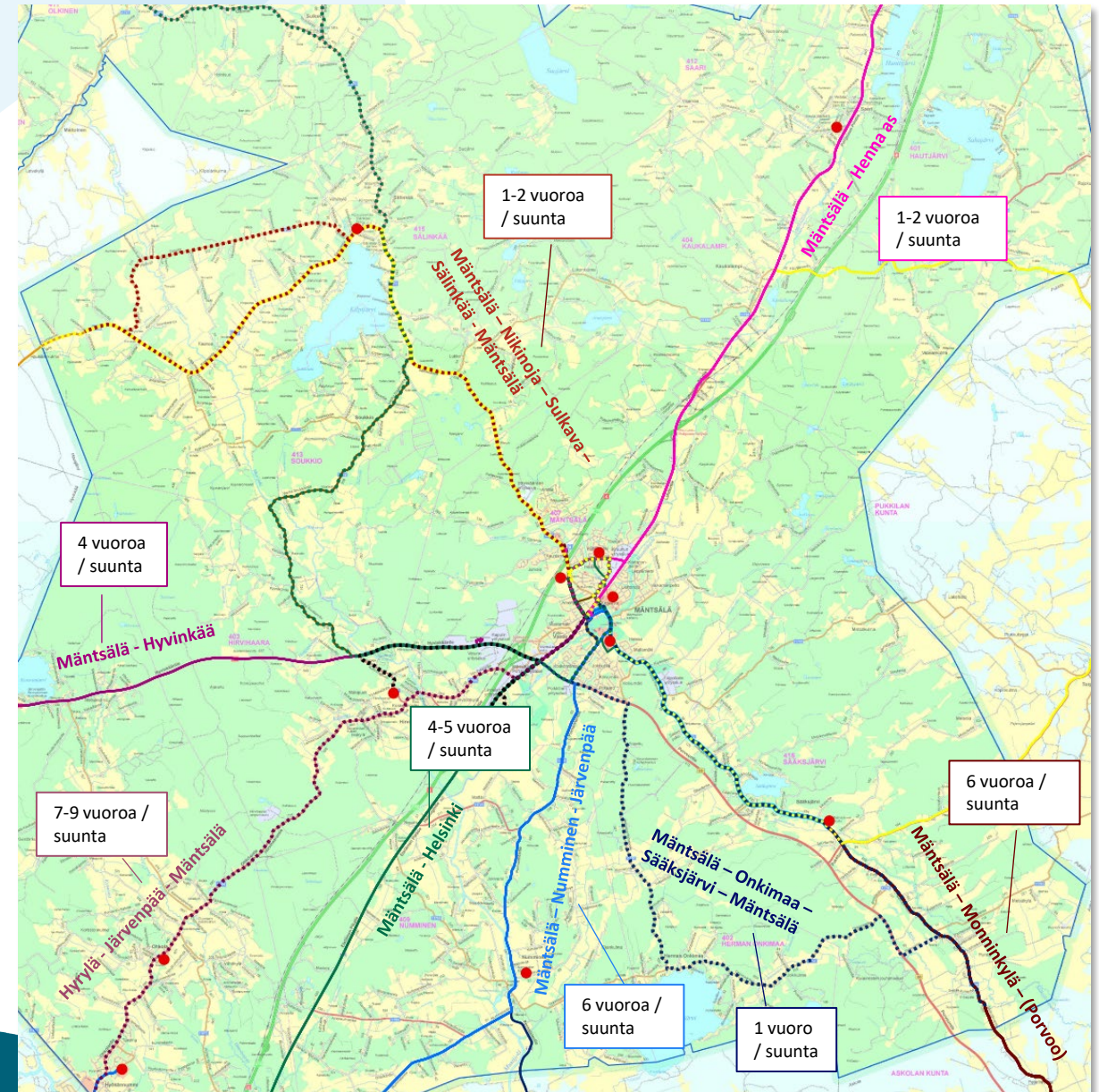

Mäntsälässä on merkittävä määrä avointa joukkoliikennettä. Z-junaliikenne Helsinki-Mäntsälä-Lahti muodostaa tärkeän joukkoliikenteen runkoyhteyden. Naapurikuntiin suuntautuva linja-autoliikenne on pääosin ELY-keskuksen kanssa järjestettyä ostoliikennettä. Lisäksi on muutamia kunnan omia avoimia bussivuoroja sekä markkinaehtoisia vuoroja.

Joukkoliikenne on toteutettu erityisesti koululais-, opiskelija- ja työmatkaliikenteen tarpeisiin.

Nykyisen avoimen joukkoliikenteen haasteena ovat mm.

- Tietoisuus olemassa olevasta liikenteestä on vähäistä
- Aikataulu- ja reittitiedot ovat hajanaisia ja niitä on vaikea löytää ja ymmärtää
- Pysäkkien saavutettavuus – reitit kulkevat liian kaukaa
- Aikataulut eivät palvele asiointitarpeita
- Iltaisin ja viikonloppuisin joukkoliikennettä ei ole

Koulukuljetukset

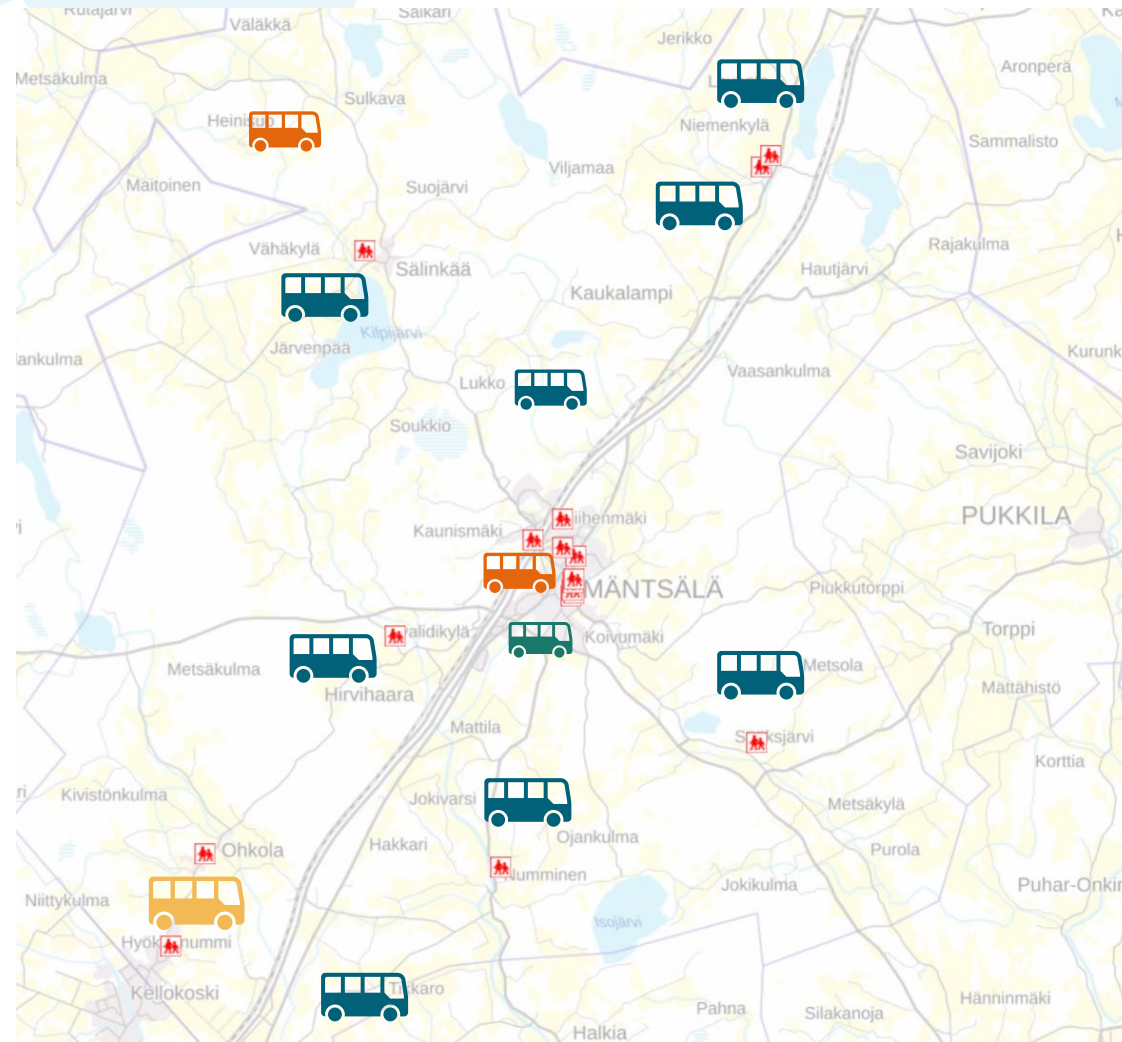

Koulukuljetukset ja ostovuorot on kilpailutettu syksyllä 2024. Sopimuskausi alkaa elokuussa 2025 ja on nelivuotinen syksyyn 2029 saakka. Tämän jälkeen on vielä 2+2 vuoden optiomahdollisuus.

Kilpailutus on toteutettu alueittain päiväautoina, missä kunta on hankkinut käyttöönsä kapasiteetin tietyille alueelle enintään 9h/per päivä. Ajot voivat olla välillä noin 6.30 – 17. Kustannus pysyy samana riippumatta autojen käyttömäärästä.

Päiväautojen sopimukset mahdollistavat myös muiden ajojen, esim. palveluliikenteen, lisäämisen ajoihin, mikäli ajoaikataulu sallii. Kalustona on pääasiassa 16-30 paikkaisia pikkubusseja. Kilpailutuksessa ei ole vaadittu ajoneuvoihin maksupäätteitä.

Kouluautot eri alueilla	
Alue	Paikkamäärä vähintään
Arola-Hyökännummen alue	22
Nummistien alue	22
Ohkola-Hyökännummen alue	30
Pohjois-Mäntsälä-Kirkonkylän alue	16
Etelä-Mäntsälä-Kirkonkylän alue	12
Sääksjärven alue	22
Kirkonkylän alue	16
Hirvihaaran alue	22
Mäntsälä-Sipoo-Mäntsälä	8 + 2 invapaikkaa
Sälinkään alue	16 ja 22
Saaren alue	22 ja 22

Liikennepalveluselvitys

Mäntsälässä on toteutettu liikennepalveluselvitys keväällä 2024. Selvityksen tavoitteena oli selvittää Mäntsälän liikennepalveluiden tilannekuvaa sekä löytää kyselyn, palautteiden ja sidosryhmäkeskustelujen avulla liikennepalveluiden kehittämiskohteita.

Keskeiset nosto liikennepalveluselvityksen tuloksista:

- Asukkaat eivät tiedä nykyisistä joukkoliikennevuoroista.
- Junayhteyksiä rautatieasemalta haluttaisiin hyödyntää, mutta asemalle ei pääse joukkoliikenteellä.
- Kylistä halutaan tulla keskustaan, mutta kokemus on, että millään ei pääse.
- Ikäihmisille mobiiliaikataulut ja –liput ovat liian vaikeita. Palveluita halutaan myös perinteisemmillä kanavilla.
- Nelostielle kaivataan bussipysäkkiä, jotta pitkän matkan bussiliikennettä olisi mahdollista hyödyntää.
- Tarve kunnan sisäiselle palvelulinjalle tai kutsukyytipalvelulle.

M
MÄNTSÄLÄ

Liikennepalveluselvitys
2024

Mäntsälässä toteutettiin
liikennepalveluselvitys keväällä 2024

Kyytipalvelut muualla Suomessa

Avoimet kyytipalvelut muualla Suomessa

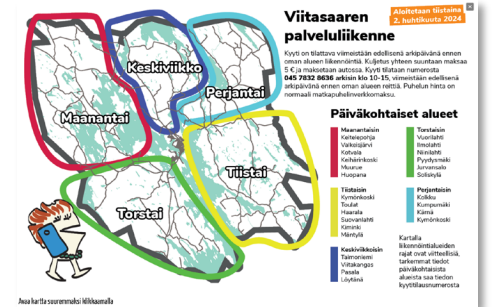
Erilaisia kaikille avoimia kyytipalveluita, esimerkiksi asiointitakseja, palveluliikennettä tai lähibussiliikennettä on suuressa osassa suomalaisia kuntia. Liikenteitä ajetaan eri malleilla ja toimintaperiaatteilla. Näitä ovat esimerkiksi kiinteää reittiä ajettavat linjat sekä kutsupohjaisesti tai joustavalla kiinteällä reitillä operoitavat palvelut. Osa palveluista edellyttää ennakkotilausta ja toisiin palveluihin voi vain nousta kyytiin reitin varrelta.

Joissain palveluissa on taustalla kyytejä järjestevää tekniikka ja jotkut palvelut luottavat vielä kuljettajan kykyyn yhdistellä kyytejä.

Tässä työssä tutustuttiin Viitasaaren, Pieksämäen, Kankaanpään, Lopen ja Porvoon asiointiliikenteen palveluihin.

Poiminnat muista palveluista:

- Eri palveluissa asiakkaan maksama hinta on pääosin kiinteä, mikä lisää palvelun selkeyttä ja pienentää käyttämisen kynnystä
- Kutsupohjaisuus on jollain tavalla mukana suurimmassa osassa palveluita, mikä vähentää tyhjänä ajamisen riskiä
- Puhelintilaamisen lisäksi hyvä olla toinenkin tilauskanava, esim. sovellus tai tekstiviesti
- Yhdistämällä koululaisten käyttämään reittiliikenteeseen voidaan lisätä tarjontaa (reittiliikenteellä tarjontaa aikaisin aamulla ja myöhään iltapäivällä, asiointiliikenne täydentää päiväaikaan)
- Keskustan ja kylien keskeiset noutopaikat voivat olla kiinteitä, mikä lisää palvelun selkeyttä.

1.2.2024 alkaen matkat tilataan suoraan PALI-autojen numeroista:

PALI 1 0503541839
PALI 2 0503541786

- Matkoja voi tilata maanantaista perjantaihin klo 7:30-16
- Tilaukset kannattaa tehdä ennakkoon mutta vähintään tunti ennen matkaa
- Etukäteen tilattujen kyytien matkustajat ovat etusijalla
- PALI-pysäkeiltä voi kyytiin nousta ilman ennakkotilausta, jos autoon mahtuu
- Maksuvälineinä käyvät käteinen, pankkikortti. Matkahuollon mobiililiput ja kaupungin omat kausiliput. Kertalipun hinta on 3,50€

TERVETULOA KYIITTI!

USTA-NAARAARVI	KESKUSTA-KONTTIPUISTO-TAHNIEMI
MAANANTAI	7:45
TIISTAI	8:00
TOUR	8:15
MAANANTAI	8:30
TIISTAI	8:45
TOUR	9:00
MAANANTAI	9:15
TIISTAI	9:30
TOUR	9:45
MAANANTAI	10:00
TIISTAI	10:15
TOUR	10:30
MAANANTAI	10:45
TIISTAI	11:00
TOUR	11:15
MAANANTAI	11:30
TIISTAI	11:45
TOUR	12:00
MAANANTAI	12:15
TIISTAI	12:30
TOUR	12:45
MAANANTAI	13:00
TIISTAI	13:15
TOUR	13:30
MAANANTAI	13:45
TIISTAI	14:00
TOUR	14:15
MAANANTAI	14:30
TIISTAI	14:45
TOUR	15:00
MAANANTAI	15:15
TIISTAI	15:30
TOUR	15:45
MAANANTAI	16:00
TIISTAI	16:15
TOUR	16:30
MAANANTAI	16:45
TIISTAI	17:00
TOUR	17:15
MAANANTAI	17:30
TIISTAI	17:45
TOUR	18:00
MAANANTAI	18:15
TIISTAI	18:30
TOUR	18:45
MAANANTAI	19:00
TIISTAI	19:15
TOUR	19:30
MAANANTAI	19:45
TIISTAI	20:00
TOUR	20:15
MAANANTAI	20:30
TIISTAI	20:45
TOUR	21:00
MAANANTAI	21:15
TIISTAI	21:30
TOUR	21:45
MAANANTAI	22:00
TIISTAI	22:15
TOUR	22:30
MAANANTAI	22:45
TIISTAI	23:00
TOUR	23:15
MAANANTAI	23:30
TIISTAI	23:45
TOUR	00:00

TILAUKSET
PALI 1 0503541839
PALI 2 0503541786

Skenaariot

Vaihtoehtoiset toteutusmallit

VE Reitti = Reittipohjainen malli

VE Kutsu: Kutsupohjainen malli

VE Koulu: Malli, jossa hyödynnetään kouluautoja

VE Seteli: Palveluseteli, muu avoin malli

Vertailu

	VE Reitti	VE Kutsu	VE Koulu	VE Seteli
Palvelun tyyppi	Kiinteä reitti ja (ainakin osin kiinteä) aikataulu. Osa alueista voi olla vain kutsusta.	Kutsusta liikennöitävä. Ei kiinteää reittiä. Kiinteä lähtöaika pääte pysäkiltä, jos on tilauksia.	Kuten VE Reitti, mutta hyödynnetään toteutuksessa kouluautoja	Mahdollistetaan asiointiliikenne tukemalla asukkaiden taksimatkoja
Kyydin tilaaminen	Kyytiin voi myös nousta ilman tilausta. Kutsusuudet soittamalla kuljettajalle.	Soittamalla, tekstiviestillä tai edellisen kyydin päätteeksi.	Kyytiin voi myös nousta ilman tilausta. Kutsusuudet soittamalla kuljettajalle.	Soittamalla alueella toimivalle hyväksytylle taksitoimijalle. Vaihtoehtoisesti toimijat voidaan kilpailuttaa alueittain.
Selkeys	+++ (erityisesti ilman kutsusuutta)	+/-	++	--
Kustannukset*	Korkein , kustannus n. 20 000 € /reitti/v.	Hieman pienemmät kuin reittivaihtoehdossa . Kustannus n. 15 000 – 20 000 € /reitti/v.	Matalimmat , koska auton kustannukset on kertaalleen jo (lähes) maksettu. Lisäkustannus n. 5 000 € /reitti/v.	Vähäisellä käytöllä erittäin kustannustehokas kunnalle. Todennäköisesti kallein käyttäjälle.
Mallin edut	Käyttäjille selkeä. Helppo kilpailuttaa ja tarjota. Helppo toteuttaa, kun ei tarvitse huomioida muita kuljetuksia. Omalla autolla voidaan pienellä lisäkustannuksella ajaa muutakin joukkoliikennettä.	Tyhjänä ajaminen vähenee. Lyhyemmät kävelymatkat. Helppo toteuttaa, kun ei tarvitse huomioida muita kuljetuksia. Omalla autolla voidaan pienellä lisäkustannuksella ajaa muutakin joukkoliikennettä.	Kustannustehokkuus, kun voidaan hyödyntää samaa kuljettajaa. Ei välttämättä edellytä uutta kilpailutusta.	Voi olla edullinen, jos käyttöä on vähän (samalla tavoitteet eivät toteudu täysimääräisesti)
Haasteet / haitat	Kustannukset nousevat helposti korkeiksi. Kävelymatkat voivat olla pitkiä, jos ei ole kutsusuuksia.	Soittaminen lisää käyttämisen kynnystä. Haastavampi tarjota. Aikataulut elävät paljon tilausten mukaan, mikä voi lisätä asiakkaiden odotusta. Aikataulu rajoittaa kapasiteettia.	Aikaikkuna auton käyttöön voi olla liian tiukka. Autoille on päivisin muutakin käyttöä (edellyttää, että auto varataan asiointiliikenteelle). Asiakkaan voi olla hankala hahmottaa, että kouluauto on asiointiliikennettä.	Byrokratia, päätökset, kriteerit . Ei ole kaikille avoin, tai jos on, kustannustehokkuus kärsii. Edellyttää paljon opastavaa markkinointia, koska malli ei ole tuttu. Päällekkäinen HVA:n –palvelun kanssa.

*Kustannus arvioitu keskipäivän liikenteelle (5h liikennöintiväli) yhdelle reitille kerran viikossa ajettuna.

Asukkaiden osallistaminen

Asukkaiden osallistaminen

Hankkeen aikana on järjestetty kaksi vuoropuhelutilaisuutta Kyläkyytipalvelun potentiaalisille käyttäjille.

Ensimmäisessä tilaisuudessa Levannon Nummikodalla oli paikalla 12 henkilöä. Tilaisuudessa haastateltiin käyttäjiä yhteiskeskustelussa sekä pienemmissä ryhmissä. Osallistujat olivat Levannon alueella asuvia ikäihmisiä.

Toinen tilaisuus järjestettiin Mäntsälän kunnantalolla. Tilaisuudessa oli paikalla 7 henkilöä ja se toteutettiin yhteiskeskusteluna. Osallistujat olivat eri puolilta Mäntsälää.

Konseptiluonnosta testattiin kahtena testipäivänä, joiden aikana käyttäjät pääsivät kokeilemaan kyytipalvelun toteutusta todellisessa kyydissä. Testit toteutettiin Levannon ja Saaren alueilla. Testipäivinä käyttäjiä haastateltiin kuljetusten aikana.

Ensimmäisenä testipäivänä kyydissä oli 17 matkustajaa. Toisena testipäivänä 15 matkustajaa. Testipäiviä mainostettiin Levannon kyläkerhossa sekä Saaren kaupassa.

Nostot asukkaiden toiveista:

- Maksu kortilla tai käteisellä autossa
- Matkan hinta sama kuin bussilla (Matkahuollon hinta)
- 2 – 3 tunnin asiointiaika olisi riittävä
- Vähintään 1 krt/vk olisi tarve päästä kulkemaan

Asukasvuorovaikutustilaisuus järjestettiin Levannon Nummikodalla

Mäntsälän kyytipalvelun konsepti

Mäntsälän Kyläkyytipalvelu -konsepti

TAVOITTEET

Asukkaat pääsevät palveluiden pariin

Mallitiset kustannukset

Helppo käyttää

PALVELUN TYYPI JA TOTEUTUSTAPA

- Reittipohjaisesti + osa alueista kutsusta
- Kuljettaa reitin varrelta keskustaan ja takaisin
- Reitiltä voidaan poiketa tilauksesta aikataulun salliessa
- Toteutetaan nykyisiä kuljetussopimuksia hyödyntäen tai erillisellä autolla

PALVELUAJAT JA PALVELUALUE

- Palvelua eri kylille 1x/vk
- Meno noin klo 9:30-10:30.
- Paluu noin klo 12:30-13:30.
- Palveluaikoja voidaan räätälöidä alueelle sopivaksi, esim. kouluautojen käyttö huomioiden
- Palvelualueet noudattelevat koulukuljetusalueita
- Kutsualueet merkitään reittikarttaan

TILAAMINEN & MAKSAMINEN

- Kyytiin voi nousta reitin varrelta ilman tilausta
- Kutsuosoituksilla tilaaminen soittamalla tai tekstiviestitse
- Tilaus viimeistään edeltävänä päivänä
- Tilausaika noin 9 – 15 välillä (sovitettava liikennöitsijäkohtaisesti)
- Kiinteä hinta 5€/suunta tai 10€/menopaluu
- Maksu kyytiin noustessa (korttimaksu)
- Kunnan lipputuote myös mahdollinen

KALUSTO

- Koulukuljetuksissa käytettävät pikkubussit tai muu vastaava kalusto.
- Istumapaikkamäärä 16-22 paikkaa.
- Aluekohtaisesti voidaan sallia pienemmän kaluston käyttö.

LOMA-AIKOJEN TOTEUTUS

- Palvelu samanlaisena myös koulujen loma-aikoina
- Ei palvelua jouluna, juhannuksena tai muina arkipyhinä
- Lisätilaus loma-ajalle (jos hyödynnetään kouluautoja) tai yhdistetään erilliseen hankintaan.

SEURANTA JA RAPORTOINTI

Seurataan:

- Matkustajamäärä
- Asiakastytyväisyys
- Lipputulot

Kyläkyytipalvelulla keskustaan 22.10. ja 29.10.2025

Kunta testaa Levannon ja Saaren alueen kyläkyttipalvelua. Tule mukaan kokeilemaan kyytiä.

MINNE KYYTIPALVELULLA PÄÄSEE?

Voit kulkea Levannon ja Saaren alueilta Kirkonkylälle sekä Maisalantien alueen kaupoille (mm. Tokmanni).

MITEN KYYTI TOIMII?

Se toimii kuin bussilinja. Kyytiin pääse kaikilta bussipysäkeiltä reitin varrelta. Levannontiellä auto voi pysähtyä kaikilla postilaatikoilla.

Ole ajoissa odottamassa autoa. Auton tullessa heilauta kättä reippaasti, jotta kuljettaja osaa noukkia sinut kyytiin.

Jos asut Saaren alueella tai muuten kauempana reitistä, tilaa kyyti soittamalla kuljettajalle viimeistään edeltävänä päivänä (Mannerkiven Liikenne, 020 849 4335, arkisin klo 8–16 välillä).

MONELTA KYYTI KULKEE?

Menokyyti klo 9:30 (Saaren koululta)

Paluukyyti klo 12:30 (Mäntsälästä)

MINKÄLAISEN LIPUN TARVITSEN?

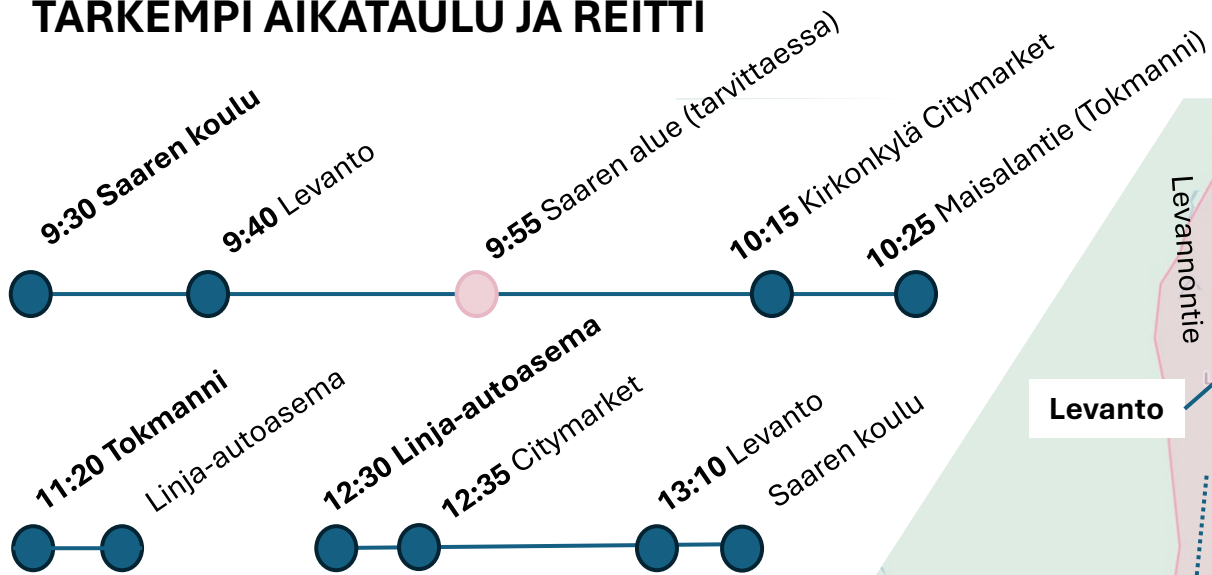
Kokeilun ajan **kyyti on ilmainen** ja erillistä lippua ei tarvita, iloinen tervehdys kuljettajalle riittää.

Kokeilun avulla kerätään kokemuksia linjan tarpeesta ja toteutustavasta.

Kyytikokeilun järjestää Mäntsälän kunta yhteistyössä Mannerkiven liikenne Oy:n kanssa.

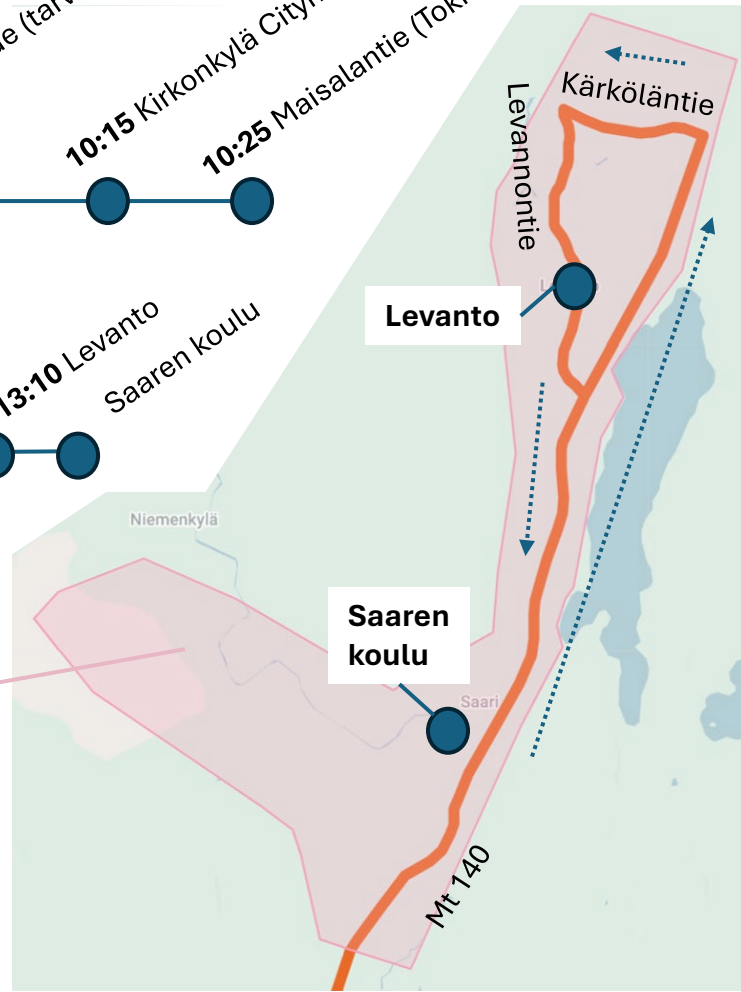

TARKEMPI AIKATAULU JA REITTI

HUOM: Jos matkustat Maisalantielle, siirtymä Tokmanni – Kirkonkylä klo 11:20

Reitin ulkopuolelta kutsualueelta voi tilata kyydin soittamalla kuljettajalle viimeistään edeltävänä päivänä (Mannerkiven Liikenne, 020 849 4335, arkisin klo 8–16 välillä).

Reitti:

Saaren koulu – Mt 140 – Kärköläntie (Mt 295) – Levannontie – Mt 140 – Saaren alue (tarvittaessa) – Mt 140 – Citymarket Mäntsälä – Mäntsäläntie – Keskuskatu – Linja-autoasema – Mt 140 – Maisalantie - **Paluureitti käännteinen**

HUOM: Kaikki esitetyt ohitusajat ovat arvioita ja voivat muuttua mahdollisten kutsutilausten mukaan. Ole ajoissa odottamassa autoa.

Jos olet epävarma ohitusajasta, voit soittaa Mannerkiven Liikenteelle 020 849 4335, arkisin klo 8–16 välillä.

Lipputulotavoite ja kustannustenjako

Matkustuspotentiaalia on arvioitu karkealla tasolla perustuen työn aikaisiin haastatteluihin ja vuorovaikutukseen, pilotin käyttäjämääriin, ikäihmisten määriin eri alueilla sekä liikennepalveluselvityksen kyselyn tuloksiin.

Näiden perusteella realistinen matkustajamäärä on noin 5 – 10 matkustajaa päivässä edestakaista reittiä kohden, kun palvelua tarjotaan yhden kerran viikossa. Tavoitteita asetettaessa tulee huomioida, että liikkumistottumusten muutokset vievät aikaa.

Arvio matkustajamäärästä:

- Levanto ja Sälinkää:
 - 300 edestakaista matkaa /reitti /vuosi (keskimäärin noin 6 matkustajaa /liikennöintipäivä)
 - Lipputulot hinnoittelusta riippuen noin 2 000 – 3 000 € /reitti /vuosi
- Numminen:
 - 250 edestakaista matkaa /vuosi
 - Lipputulot hinnoittelusta riippuen noin 2 000 € /vuosi

Konseptin toteuttaminen on mahdollista sekä kouluautoa hyödyntäen, että koulukuljetuksista täysin erillisellä ajoneuvolla. Alle on kuvattu kustannusero kahdella eri toteutustavalla. Erillistä autoa käytettäessä kouluautot vapautuvat muihin ajoihin.

Esimerkeissä lipun hintana on käytetty 5€ /suunta ja matkustajamääränä 4–6 matkustajaa /päivä.

	Erillinen auto	Kouluautoilla
Reittejä	3	3
Kustannusarvio / reitti	n. 20 000 € /v	n. 5 000 € /v
Lipputuloarvio / reitti	2 000 – 3 000 € /v	2 000 – 3 000 € /v
Kustannukset yhteensä	60 000 € /v	n. 15 000 € /v
Lipputulot yhteensä	6 000 – 9 000 € /v	6 000 – 9 000 € /v
Maksupäätökulu	Sisältyy	Noin 1 000 €
Kustannus lipputulot huomioiden yhteensä	Noin 50 000 € /v	Noin 10 000 € /v

Huomiot kouluautojen käyttöön liittyen

Käytettäessä kouluautoja asiointiliikenteeseen, tarvitaan autolle kerran viikossa alueesta riippuen noin 4 tunnin aikaikkuna (noin 9.30 – 13.30), jonka aikana autolla ei voi olla muita ajoja. Päivän tulee olla joka viikko sama. Tämä tulee huomioida ko. alueen koulun koulukuljetusoppilaiden lukujärjestyksiä laadittaessa sekä mahdollisten lukujärjestysten muutosten yhteydessä.

Palvelun toimivuus edellyttää, että autot on varattu joka viikko asiointiliikenteen käyttöön. Tällöin autoa ei voi käyttää koulun retkiin edes satunnaisesti. Satunnaisia samanaikaisia koulujen retkiä varten tulee tilata erillinen tilausajo.

Huom. Sälinkään ja Saaren alueilla on koulua kohden kaksi koulukuljetusautoa, ja alueittain vain toista tarvitaan asiointiliikenteen käyttöön yhtenä päivänä viikossa.

Kouluautoja hyödynnettäessä asiakkaan voi olla hankala hahmottaa, että kouluauto on asiointiliikennettä. Hahmottamista helpottamaan tulee harkita autojen brändäämistä asiointiliikenteen ajaksi esimerkiksi linjakilven tai magneetilla toteutettavien logojen avulla. Myös palvelun muuhun markkinointiin tulee kiinnittää huomiota.

Jatkotoimenpiteet

Kyytipalvelun edistämisen jatkotoimenpiteet:

- **Kyläkyytipalvelun toteutustavan päättäminen: erillinen auto tai koulukuljetusautojen hyödyntäminen**
- **Liikennöitävien alueiden/reittien päättäminen ja aikataulujen tarkempi suunnittelu**
 - Huomioitava sopimukset loma-ajan liikennöinnistä
 - Lisätilaus (loma-aikojen liikenne) tai tarvittaessa kilpailutus
- **Eri alueiden kyläkyytipalveluiden aloittaminen vaiheittain**
 - Aihe pysyy esillä ja tietoisuus palveluista kasvaa jo ennen alueella liikennöintiä
- **Palveluiden markkinointiin tulee kiinnittää huomiota kunkin alueen aloituksen yhteydessä**
 - Selkeät markkinointimateriaalit, jossa reitti, aikataulu, hinnat ja muut ohjeet
 - Hyväksi todettuja kanavia ovat kyläkerhot, kauppojen ilmoitustaulut, paikallislehti, kunnan viestintä
 - Autojen merkitseminen, esim. palvelun nimi/logo kojelaudalle tai magneetti –logo auton ulkopuolelle
 - Uusilla reiteillä kannattaa aloittaa hyvin edullisilla kokeilupäivillä, jotta ihmiset löytävät palvelun pariin
- **Maksupäätteet autoihin**
 - Koulukuljetussopimuksessa ei ole edellytetty maksupäätteitä.
 - Sopimus liikennöitsijöiden kanssa päätteistä tai asian huomiointi erillisessä asiointiliikenteen kilpailutuksessa toteutustavasta riippuen.
- **Mahdollinen valtionavusta sopiminen / valtionavun hakeminen Traficomista**

Muut esiin nousseet edistämistarpeet

- **Kaikkien Mäntsälässä kulkevien linjojen linjanumerointi yhdessä ELY-keskuksen/Traficomien kanssa**
 - Numerot näkyviin myös linja-autoihin
- **Nykyinen tietoisuus joukkoliikenteestä on vähäistä, minkä vuoksi joukkoliikenteen kokonaisuuden markkinointia ja viestintää tulee kehittää. Esimerkiksi:**
 - Joukkoliikenteen linjakartta, mm. selkeys, linjanumerot
 - Kunnan joukkoliikennesivujen informaatio, aikataulutiedot ja linkitys reittioppaaseen
 - Joukkoliikenneaiheisen viestinnän kehittäminen
- **Rautatieaseman yhteyksien kehittäminen**
 - Samalla voi toteuttaa myös keskustan asiointiyhteydet sekä yhteydet Kapulin yritysalueelle, jotka eivät toteudu kylien palvelulla
 - Kustannuksiin on mahdollista hakea tukea Traficomilta
 - Esimerkiksi liityntäbussi Rautatieasema – Kirkonkylä – Kapulin yritysalue* – Rautatieasema
 1. Yhteys kaikille junille klo 6 – 18 välillä, pois lukien kuljettajan lakisääteiset tauot (aamupäivällä ja iltapäivällä).
 - Karkea kustannusarvio noin 120 000 € /vuosi, lipputulot huomioitu
 2. Yhteys kaikille junille klo 6 – 23 välillä, pois lukien kuljettajan lakisääteiset tauot (aamupäivällä, iltapäivällä ja illalla).
 - Karkea kustannusarvio noin 200 000 € /vuosi, lipputulot huomioitu

* Yhteys Kapulin yritysalueelle työssäkäyntitarpeiden mukaisesti